

EL BORINOT

Setmanari il·lustrat
20cms.

ANY V. N.º 174

24 MARÇ 1927

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

LA CORRESPONDÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ: ANGELS, 22 I 24. — BARCELONA

Retrat, per Vidal Galícia.

2. - EL BORINOT.

Rosend Llates

Diumenge passat, aquest distingit poeta donà una lectura de poemes a l'Ateneu Barcelonès, precedit d'una escaient presentació de Josep M. Junoy.

A la gentilesa d'En Llates devem de poder publicar un dels poemes que llegí, que ara copiem:

SERENADA

Fes-te en finestra, la meva amor,
fes-te en finestra!
que ja la lluna es va colgant,
i ja el llaüt diu en sonant:
"Fes-te en finestra".

Mentre reposa l'altra gent,
sóc arribat errivoltament:
m'han dat guiatge estels d'argent,
per damunt l'herba que somia.
Pel cor obert de bat a bat,
tot el perfum de nit m'ha entrat:
desclou un poc—oh, pietat!—
el porticó i la gelosia.

Fes-te en finestra, la meva amor,
fes-te en finestra.

La nit, quin alenar més dolç!
fa estret el cor i enfebra el pols.
Si mos neguits són molts i molts,
aquest alè en dobla el martiri:
tant me retreu el manyac si
que, amorosit del pes del lli,
deu ara anar bleixant així,
com la nit tèbia que respiri!

Fes-te en finestra, la meva amor,
fes-te en finestra.

L'instant és bell i esmunyedís;
l'amor, no triguís pas aixís!
La clavellina del pedrís
encén l'alfàbrega mullada.
Obre, l'amor, abans que el gall
sorolli l'alba de cristall;

abans que tombi en esgranall,
cap a la posta, l'estelada!

Fes-te en finestra, la meva amor,
fes-te en finestra.

Es que el teu pit estima sols
el plegadís lli dels llençols,
la seda dels cabells revolts
i l'enyorar color de rosa?
Oh, la besada just a frec,
l'esgarripança i el batec,
i el mot valent i temorec
prou són més delicada cosa!

Fes-te en finestra, la meva amor,
fes-te en finestra.

Torça la trena, surt del llit;
retorna'm contra del teu pit,
perquè se'm nua el cor, ferit
des les sentors de la teva horta!
Obre l'amor! escolta, creu
la canticella a mitja veu!
—L'estrella sap callà el que veu
i el llimoner fa una olor forta.

Fes-te en finestra, la meva amor,
fes-te en finestra!
que ja la lluna es va colgant,
i ja el llaüt diu en sonant:
fes-te en finestra!

ELS JOCS FLORALS

Ja s'ha clos el terme d'admissió de composicions per als Jocs Florals d'enguany. La premsa ha publicat ja els títols de les composicions que arriben a 216.

Com veiem, el llegir no fa perdre l'escriure. Encara s'escriu molt.

A desgrat de la distracció forçosa que representa la campanya del "barri gòtic", per exemple; i a desgrat del temps que s'enduu la comèdia acadèmica.

Salut als Jocs Florals!

JAUME COLLELL, EL GLORIÓS

Avui honrem les nostres pàgines amb el retrat d'aquesta figura gloriosa, que rep el més fervid i unànime homenatge de totes bandes, amb motiu de la celebració de les seves noces de platí periodístiques. Amb aquesta avinentesa, distingits escriptors de totes les tendències han publicat nombrosos articles estudiant la múltiple personalitat de l'egregi vigatà.

DAVANT EL TEMPLE DE L'ACADÈMIA

Per seriós que sigui el temple, al seu davant s'han desfermat moltes pallassades. El senyor "Gaziel" publicava a "La Vanguardia", del dia 18, un article que deixava els polítics fets una llàstima. El senyor "Gaziel" parlava en nom de l'intelligència, és a dir en nom del senyor Godó.

"L'article de "Gaziel" es titula "Cultura y Política", i és un formidable exercici de capgirament de fets i d'idees, segons diu En Soldevila a "La Publicitat" del dia 19. Gairebé no en toca un que no el deixi cap per avall. Vull provar de fer una ràpida feina de redreçament.

"Primer. Fa mal fet "Gaziel" de presumir del seu privilegi de cantar en veu alta. Hauria de comprendre que tal privilegi no és precisament un premi a la virtut de pensar amb independència, sinó que és fill de l'atzar que ha fet coincidir el seu pensament actual amb les mesures del sedàs de torn."

També fa notar en Soldevila:

"Quart. "Gaziel" qualifica de prodigios i de còmode el silenci que ha voltat la resolució d'aquest petit problema... Parla seriosament? Permeti'm que ho dubti. La comoditat suprema és argumentar davant un adversari escanyat. El prodigi màxim és el que realitza el clown quan apunyega el seu company lligat de peus i de mans."

El mateix dia 19, entra en funcions "El Debate", de Madrid.

Signat pel senyor Ruiz i Pablo, "El Debate" publica el següent article, escrit a Barcelona:

"Ya tenemos designados los señores que han de ocupar los flamantes sillones regionales en la Academia Española, es decir, los correspondientes a las lenguas españolas no castellanas.

"Queda resuelto lo que por arte de una política estrecha se convirtió en

contienda de capillitas y campanarios, cuando empezó y pudo acabar siendo un avance de alta y noble política.

"Testigo soy del efecto que en las serenas esferas intelectuales de Cataluña hizo la Real orden declarando oficialmente nacionales a las lenguas que se hablan en las regiones, y llamándoles a ocupar un puesto al lado de la castellana en la Academia.

"Hubo allí un momento de estupor y de emoción, como oí decir a un conspicuo catalanista, no de los políticos militantes, sino de los otros más puramente catalanistas que todo está en el idioma. Inmediatamente surgió en la mente de todos—entiéndase bien, de todos—una candidatura para el catalán y otra para el mallorquín. Dejemos ésta, para hablar de aquella.

"Aquel sentir unánime, que era política y literariamente un acierto, fué expresado exactamente por "Gaziel", mi ilustre amigo: Los dos sillones catalanes debían ser acupados por el insigne y venerable Antonio Rubió y Lluch, ya correspondiente de la Real Academia, y por Pompeyo Fabra; es decir, por un literato historiador, crítico, un verdadero polígrafo, por un catedrático de Literatura de esta Universidad, y por un gramático notable, a quien reconoce por maestro en asuntos lingüísticos la juventud catalana.

El ilustre ambo está bien acogido. Se trata de dos hombres representativos: el uno de las Bellas Letras, el otro de lo que pudiera llamarse ciencia literaria.

De pronto se dijo que ya no era Fabra, que Fabra no quería aceptar el honor. Causó esto grandísima extrañeza. Se ha asegurado después que la política ha conceptuado incompatible a Fabra con la Academia española, y que para evitar su claudicación, algún Neptuno catalán llegó a empuñar

el tridente y lanzar el temible "Quos ego".

El caso es que los periódicos representantes de la Cataluña política, "La Veu de Catalunya", por la derecha; por la izquierda "La Publicitat", han afectado una gran indiferencia respecto de este asunto.

"La Publicitat" ha publicado un editorial que emana desdén y sangre al hablar de la elección de Eugenio d'Ors, y "La Veu" no ha dicho una sola palabra; pero ya no veo en ella la firma de Montoliu desde que se declaró abiertamente candidato a un sillón de la Academia."

Adhuc el senyor Josep Escofet (un dels innombrables directors de "La Vanguardia"), el mateix 19, d'esquitlletes s'hi ficava. I deia:

"La Gaceta Literaria" que lleva a la Real Academia Española una ventaja de tres meses en el reconocimiento y aceptación de las lenguas regionales ha visto con asombro, con "ese asombro especial del que sólo Barcelona tiene la clave", que se hacían objeciones, precisamente desde Cataluña, sobre el empleo directo en sus páginas de la lengua catalana. El hecho es desconcertante, y "La Gaceta Literaria" se pregunta, con cierta ingenuidad, si no estaba siendo más popista que el Papa. Pero después reflexiona y se ratifica en el criterio sustentado desde su primer número. "Por muy específico que se quiera hacer el problema del catalán—argumenta,—es, en su esencia, un problema general, sometido a las leyes conocidas de la biología lingüística. Si el catalán tiene tantos bríos como dice, debe acudir a la brecha, sin retroceder a los primeros tiros. El enemigo, en este caso, es tan noble que lo mete en su casa, que lo llama hermano y que le tiende los brazos confiadamente."

"A mí, esos brazos que se ofrecen, desde Madrid, con tanta confianza y

amistad, me llenan de inquietud. Si resulta después, como ya apunta el motivo para temerlo, que los que debían ser abrazados se retraen y esquivan el efusivo contacto, "La Gaceta Literaria" quedará en una situación desairada. Afortunadamente, curándose en salud y con exacta visión de la realidad, "La Gaceta Literaria" separa discretamente el parecer de unos cuantos escritores catalanes de la verdadera opinión de Cataluña, en este respecto. Sin embargo, hay siempre un peligro en exagerar las efusiones y en tratar ciertos problemas "ex abundantia cordis", aunque la juventud no puede reprimir sus ímpetus afectuosos por otra parte muy simpáticos.

Véanse, si no, los efectos de la cordialidad excesiva: ya están esos jóvenes escritores de Madrid y Barcelona disputando, como los enamorados, por si su amor es plenamente correspondido. Que si el desdén es de Madrid, que si la esquivia y la ingrata es Barcelona... Si esta discusión ociosa se prolongara por mucho tiempo, tendría un final deplorable. En el interés de todos está el cortarla o el desviarla por otro cauce menos ocasionado al desbordamiento."

El senyor Rovira i Virgili, a "La Publicitat" del dia 20, feia remarcar com és un badar de molta gent el que hi hagut en aqueixa qüestió. I diu:

"El malentès consisteix a creure que la creació dels llocs d'acadèmics regionals—autènticament regionals—és una concessió a determinades reivindicacions lingüístiques. Hi ha hagut gent que ha donat al Decret un abast molt més ample del que realment té, és a dir, del que li ha volgut donar el govern presidit pel general Primo de Rivera.

Per què, des del punt de mira oficial i acadèmic, havia d'ésser rebutjat Eugeni Ors? Es que podia ningú pretendre que els acadèmics de la Reial de la Llengua Espanyola s'aten-

6. - EL BORINOT.

guessin al criteri diguem-ne catalanista? Cal reconèixer que el qui mantingués una tal pretensió demostraria no haver entès ni la lletra ni l'esperit d'aquell Decret remarcable. Es que hom ha oblidat, d'altra banda, les clares explicacions que el govern mateix donà sobre la finalitat que perseguia?

Quina desorientació! Un poeta d'Alacant, el senyor A. Montoro, que és un dels equivocats de bona fe, protesta de la designació del senyor Ors. I quins motius invoca? Allega que el glossador de l'"A B C" no representa Catalunya, perquè ha perdut la seva antiga idealitat i perquè, segons assegura l'articulista, "avui no cultiva el català ni per a conversar en família".

Però és que els acadèmics que van prendre part a la votació havien d'exigir que el senyor Ors parli en català a casa seva? Es que li havien de demanar que acceptés les Bases de Manresa? Les preferències lingüístiques del senyor Ors són, davant dels acadèmics que li donaren el vot, un mèrit assenyalat.

"Nosaltres no tenim res a oposar a l'elecció del senyor Ors. Ha estat una cosa lògica i natural, completament natural i completament lògica. Les raons de l'elecció d'Eugeni d'Ors són òbvies. Més òbvies que les de l'elecció del senyor Rubió i Lluch, i molt més òbvies que les de l'elecció de mossèn Riber."

Encara a la mateixa "La Publicitat" del dia 20, en Carles Riba, refermant allò que el mateix dia deia En Duran i Ventosa a "La Veu", escriu:

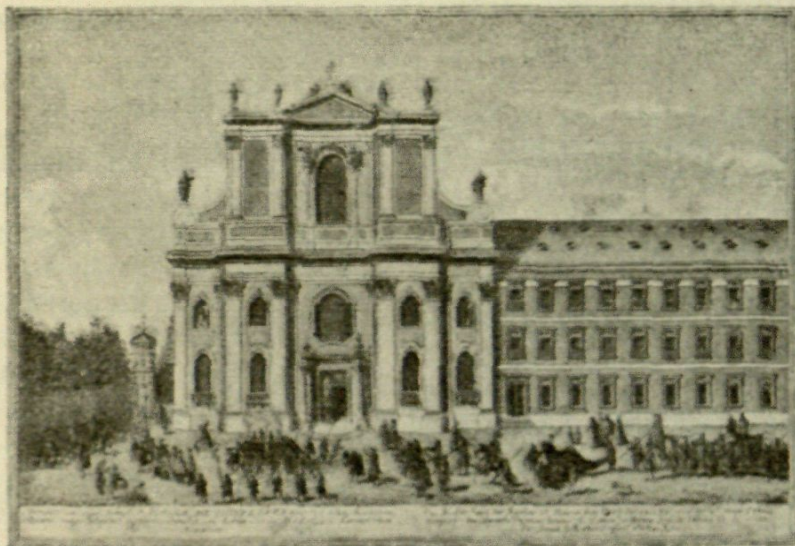
"En una gloriosa entitat cultural nostra, hem sentit de vegades algú que es planyia dels polítics com d'un etern destorb per als intellectuals. L'entitat on qui deia això desenrotllava la seva tasca, devia, però, la naixença a un ideal polític, formava part d'una vasta obra de construcció política, era sostinguda amb cabals de corporacions

públiques, és a dir, polítiques. Ho ignorava o ho desagraïa? Totes dues coses ens semblen monstruoses, per a no dir com ens semblaria còmic que simplement enyorés una autonomia econòmica tal home de ciència que no és segur que més aviat no necessités una tutela científica. Un altre dia és un jove càndid que, en una conferència i en un fullet subsegüent, sosté com la política tingué la culpa que tal famós paladí es convertís en trànsfuga, i que la dignitat és no dels que callen reconstruint entre ruïnes, sinó del que calla (calla?) des de les bateries d'enfront. Un altre dia el plany contra els polítics es repeteix, enfadosament, en tal diari que voldria fer creure com acatar un ordre establert, i expeditiu, no és fer política; o que si afluixar llaços és fer política, no és fer política estrényer llaços; o que els polítics no han d'intervenir amb llur consell en la qüestió que té el seu origen no en una pura iniciativa d'intellectuals, sinó en una disposició de govern, és a dir, política en el seu més net sentit."

Sembla, doncs, que la cosa s'ha animat. Aviat, per aquest camí, tindrem Acadèmia i tot fins al mercat. Ah, sempre una qüestió de mercat és una cosa que "interessa".

F. M.

*Capella i Casa de N. D. de Montserrat que sota la guarda
dels monjos catalans de l'Abadia de Montserrat, existia a Viena
El dissabte, 26 de maig 1827, moria en aquesta casa Beethoven
on havia passat els darrers anys de la seva vida*

BEETHOVEN

Dissabte, dia 26 de març, compleix el centenari de Beethoven, i a la glòria del seu nom tot el món és estomogut. La nostra ciutat serà present a les festes commemoratives que a Viena es celebren, perquè Beethoven és un dels músics predilectes de la nostra ciutat. Ací donem una vista del lloc on va morir el genial autor de les Simfonies.

8. - EL BORINOT.

PINYES I LITERATURA EXEMPLAR

Com diem en altra banda, diumenge tingué lloc una lectura de poemes de Rosend Llates a l'Ateneu Barcelonès. Nosaltres ens honrem amb la reproducció d'una de les poesies que hi llegí. Ara vegeu què en deia "La Noche" en la seva edició de dimarts, dia 22:

—Es un muchaho que ahonda, y de una sensibilidad extraordinaria. Esta sensibilidad se le va en versos auténticos, que nada tienen que ver con esos versos que nos sirven la mayor parte de nuestros poetas, unos para iniciados, otros para público grueso, a base de lirismos rurales y tabernarios. Hay poeta de fama que no vale ni la ceniza de un cigarro, pero que consigue la popularidad por la benevolencia de nosotros, los periodistas, y por actuar de "maquereaux" del patriotismo catalán. Rosendo Llates es un hombre sencillo, inteligente sutil, que ha extrangulado, desde su adolescencia, la elocuencia y la vanidad.

Com poden veure els nostres lectors, aquí hi ha un exemple de literatura estimulant i exemplar, el qual blasmem. Evidentment, el poeta Llates és un pur pretext; la cosa que interessa és l'estocada a l'altre senyor al qual es refereix el solt, que diuen que és En Josep M. de Sagarra.

Què ha passat, perquè els "carn-ungla" de "La Noche" es girin tan iradament contra ell?

Misteris de l'alta intel·lectualitat!

Pels carrers diu que han aparegut uns cartells anunciadors de la nova "revista" que s'estrenarà aviat al Còmic, que es titula "Tip-Tap". Al peu d'aquests cartell consta: "director artístic, José M. de Sagarra".

Sembla que això ha exasperat, i hom ha dit, tot fent escarafalls:—Tot un poeta nacional, director de "revistes" del Paralel!

Qualsevol dia sentireu a dir que a l'Ateneu hi ha hagut pinyes de mala manera.

I si no hi ha pinyes, almenys hi ha penyes.

OCTAVI DE MANLLEU.

HUMOR D'AVUI

Les ostres i els musclos reuneixen els diputats... i no per menjar-se'ls, sinó ben al contrari, per a defensar-los i obtenir una producció millor i més abundant que s'ha constituït a la Cambra de Diputats francesa aquest nou grup parlamentari amb un ideari tan especial. Sembla que els interessos de districte han rel·ligat perfectament nombrosos parlamentaris dels més variats matisos, que mai no s'havien pogut posar políticament d'acord. Presidit per André Hesse, radical socialista, i vice-presidit per Tinguy du Pouet, moderat, i Williams Bertrand, radical, el grup té per ponent a Biré, el diputat monàrquic de la Vendée. Els diaris francesos assenyalen humorísticament, que ha estat molt més fàcil a aquests elements tan heterogenis posar-se d'acord sobre el que interessa els propietaris de viviers de mariscos, que no pas sobre la reforma electoral o sobre les qüestions referents a l'escola laica.

Oh, els superiors interessos de la intel·ligència humana!

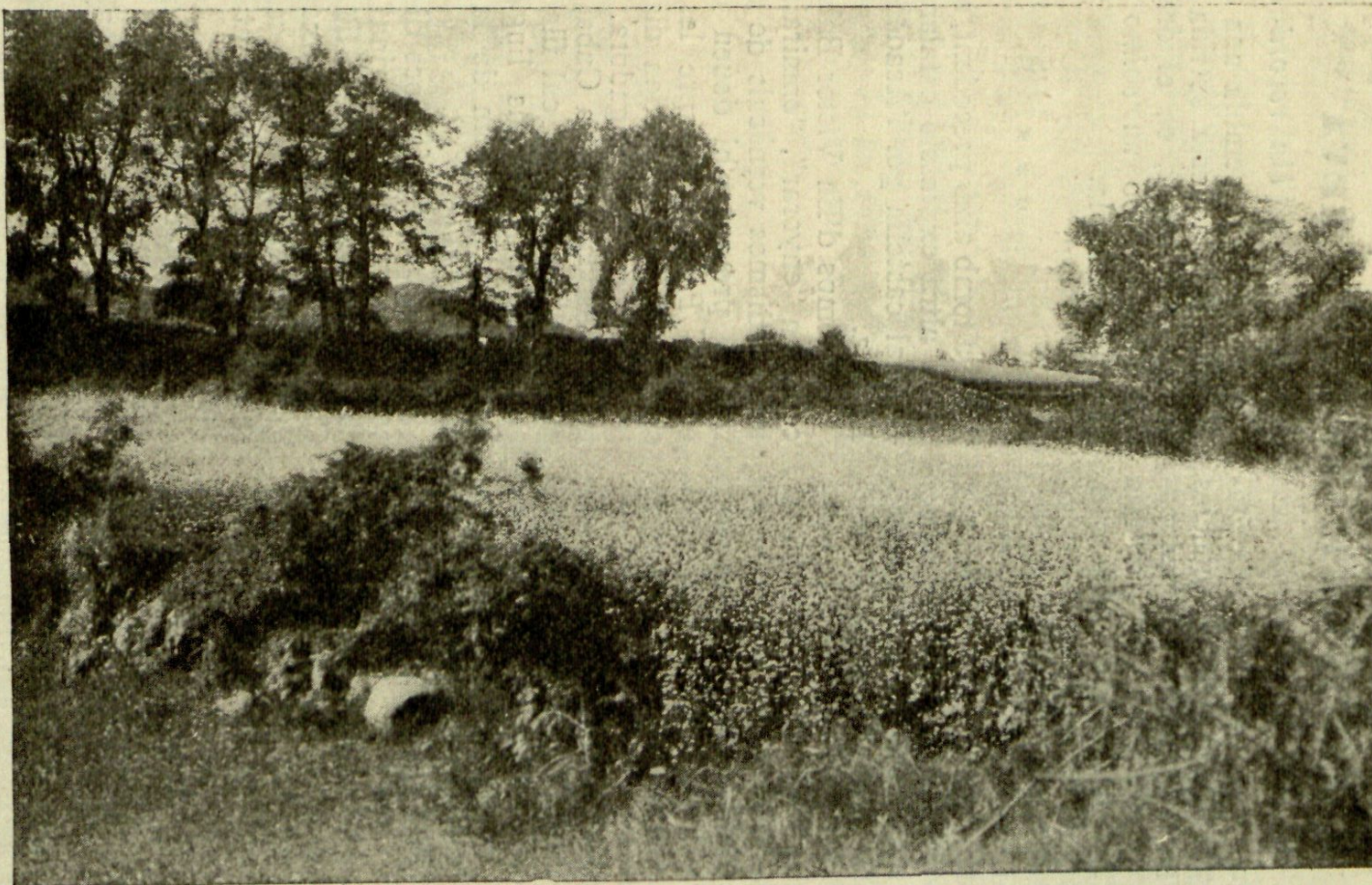
LLIBRES & LLETRES

—Ha sortit una nova edició de "La Niña gorda", de Santiago Rusiñol; com del mateix autor va sortir una altra edició "De Barcelona al Plata".

—Ha sortit "Classes de cuina" de l'Institut de Cultura de la Dona (ànys 1925-1926).

—Sortí "Història de Catalunya" Curs Mitja (1923-7), de F. Soldevila.

UB
Biblioteca de
Hemeroteca General

OLOT. — Camp de Fajol.

L'Acadèmia de la Llengua i el modisme “capicua”

DEIXEU-ME DIR-HI LA MEVA

Un record a l'Aulés

Els idiomes més valents i autoritaris es troben, sovint, amb influències estranyes que introdueixen noves paraules al lèxic corrent o popular. Els nordamericans dels estats del sud, parlen un anglès tot esquitxat de modismes castellans.

A Tampa, com a New-York, tenen empeltats moltíssims noms espanyols per la influència comercial del tabac.

Fins en les Dressanes es determinen certs aforos amb el nom de “Regazos” que és una classe de fulles tarades per nosaltres, com el nom ho indica clarament.

Si una llengua de l'urc de l'anglesa s'enmotlla, a desgrat, a la popular influència del medi, ja es pot deduir la enorme quantitat de veus que els cubans acceptem per igual motiu de contacte, a més dels poderosos que representa en el castellà de Cuba, la novetat del snobisme imperant i la hegemonia constant dels yanquis en aquest país tropical que cada dia influeixen més i més.

Aquí, entre diferents acceptacions, tenim el “ALL RIGHT” (ól-ràit) ficant-se per tot arreu. És una comoditat. La seva acceptació és tan incomensurable que no té aturador.

Fins en l'escena del sopar del “Don Tenorio”, el Ciutti, prenent-se una llicència, casi sacrílega en una obra tan castellaníssima, li contesta al fatxendós esgrimista quan li diu:

—¿Y qué haces tú ahí, bergante?
¡Listo! Trae otro manjar...

I el *graciós*, per a fer una pinturella a l'auditori, li contesta com una canonada:

—¡All right!

A mi que em sembla una expressió tan escaient aquesta sortida en totes parts, francament, en el drama d'En Zorrilla la trobo un *colmo* d'irreverència espanyola.

* * *

Ve a tomb això precedent, a propòsit d'una altra expressió catalana empeltada al castellà per l'Acadèmia de la llengua.

En temps d'En Víctor Balaguer acceptaren “enyorar”, “enmirallar” i altres modismes vernàculs de casa nostra. Al present n'hi deuen haver un enfilall. Però no sempre les innovacions acadèmiques poden distreure'ns la indolència investigadora. En l'Amèrica, especialment a Cuba, som una mica indiferents. No cal filar-la massa prim en qüestions lingüístiques. Podríem dir que som de la mànega ample.

No obstant, ara fa pocs dies, llegia en el “Diario de la Marina” un article, del senyor Aristigueta titulat “Los Capicuas” el qual va deixar-me enlluernat per la xispa de l'escriptor, però completament desencantat en la significació de la paraula.

—Aquest home viu a tres quarts de quinze—vaig pensar.

Per a aquest brillant escriptor són “Capicues”, substantius com *oro*, *ojo*, *ala* i lletres com *efe*, *ele*, *eme*, etc.,

Forçant la nota, feia entrar-hi també “pardos” puix comença en *par* i acaba en *dos* i així, expremment l'ingeni, seria “Capicua” la cèlebre frase que ja a l'any 1873 vàrem aprendre al “Colegio Vendrellense” davant

de l'Hostal del Xacolata, tan coneguda per tot arreu:

"Dàbale arroz a la zorra el Abad".

Davant de l'article del senyor Aristigueta, no acceptava jo de bona gana aquestes definicions.

¡Bah!—pensava— això deu ésser una de tantes "boberías" del Madrid xistós. I no me'n vaig preocupar més.

Però, abans d'ahir, anant amb el Comte de la Mortera i el dels Andes, en pujar a l'automòbil que tenia la xapa número 11111, en Gabriel Maura li va dir al seu parent tot assenyallant-li la xapa:

—"Mira, Paco, aquí tienes un *capicua*."

Això va intrigar-me. Era un acadèmic de la llengua qui determinava el modisme. Jo no tenia autoritat, ni el moment era oportú, per a fer repars de certa mena.

* * *

Llavors vaig recordar-me del meu excellent amic Eduard Aulés, del qual vinc llegint, mitjançant una bona lupa, els versos i judicis crític-musicals firmats per *Bonaventura Gatell* al "Un tros de paper" que "La Campana de Gràcia" reproduïx en miniatura.

¡Que en sabia de música el pobre Aulés! A casa venia a tocar el piano d'una manera deliciosa. Els "Cinc minuts fora del món", és l'obra d'un *dilletanti*.

Doncs per a mi la celebritat del "Capicua" castellà rau en la celebèrrima trastada de l'Aulés.

"Capicua", com modisme català, deuria representar el fer dómino amb una fitxa que tingués la doble facultat de tancar els dos extrems del joc. I fins me sembla que es cobrava doble.

Veïam per què.

A Catalunya hem tingut celebritats que feien coses. També en tenim avui, però les celebritats, per ésser completament cèlebres, és precis que es mo-

rin. ¡Deixem-les viure força!—Tenien coses, entre altres, En Peyo, En Llanas, l'Aulés. Del meu entranyable amic totes les seves coses tenien una màcula d'escassetat monetària. ¡Ditxosos quartos!

Es ben coneguda la defensa que va fer-se ell mateix contra un inoble usurer que li entregava diners fent-li firmar escriptures "de dipòsit".

—Una de dos—deia l'Aulés al Tribunal—aquest home em coneix o no em coneix. Si no em coneix, no s'explica com em deixava diners amb escriptures de dipòsit, i si em coneix... *menos*, perquè sabia que es quedaria amb un "dipòsit d'escriptures".

L'Aulés, en un dels seus moments d'apremi, va vendre a un conegut editor la seva comèdia titulada "Cap i cua", i com no li arribessin els calés, va tornar-la a col·locar a un conegut autor dramàtic que bé podrien ésser En López i En "Pitarra". Va succeir el que indefectiblement havia d'ocórrer. Els dos compradors promogueren un aldarull de mil diables. Els intellectuals i els còmics feien la seva brometa. Encarat el nostre amic Aulés amb els dos compradors, és fama que digué:

—Sí, senyors! He venut l'obra dues vegades! ¡"Cap i cua" es paga doble!!!

Aquesta gatada comentada ¿no fou la mà que obrí al "Capicua" les portes de l'Acadèmia?

Jo, tot i dissentint del valor que donen a Madrid a la paraula catalana, li tinc una fonda simpatia, perquè m'ha despertat la memòria d'un xispejant autor que morí a Barcelona sense la pompa que mereixia el seu ingeni arxi-còmic.

Cada vegada que veig anunciat "El Sant Cristo gros" me'n recordo de l'original amic que als primers dies d'haver arribat a Cuba, li escrivia una postal al seu amic íntim senyor Llanas, que només deia això:

12. - EL BORINOT.

"Ni aquí hay árboles gigantes
ni parecen arrogantes
las nubes desafiar."

Era una mofeta per En Campro-
dón, l'autor de "Flor de un día".

¡Pobre Aulés!

J. AIXALÀ

La Havana, 18 febrer de 1927.

(D'"El Baix Penedès", 12 de març
1927).

LA TERRAIRE

Un dels tipus que més recorren els carrers d'aquesta comtal ciutat és, sens dubte algun, el que dona títol a aquest article.

Figureu-vos una xicota de divuit a vint-i-quatre anys, desinvolta, de mirada atrevida, ull viu i penetrant, (senyals evidents de son descaro i poc respecte); d'un conjunt vulgar, desgarradota en son port, amb faldilles d'indiana del país, vella i descolorida, damunt d'unes soles enagües; gipó de panyo al fort de l'hivern i que el desprecia a les primeres calors; mocador al coll que el nua a ses espatlles, i al cap que se'l subjecta, per dessota les barbes, amb un mal manyoc; calçant mitja blava descolorida com totes les demés prenes de son trajo, esparde-nya de quatre vetes o sabates de cordovà; i tindreu el tipus de la *terraire*.

Adherit a ella, com la mà al braç, va un burro més sec que un secalí més manso que un *bonian*, resignat o no resignat; però víctima del bastó de la *terraire*, sens més arreus, generalment, que un mal ronsal, les més de les vegades d'espart, lligat de manera que serveixi de brida, i una mala sàrria, curullada de *terra d'escudelles*, que porta sens emparo de manta ni albarda, lo que fa que el número de nafres corri parió amb el de les garro-

tades que, amb sa paciència burrical, compta diàriament a l'acompassada cantarella de "Quiii... vooool... terra!"

Cada dia, sobre les nou en el bon temps, i allà entre onze i dotze al fort de l'hivern, les veureu entrar a professó feta pel portal de Sant Antoni, dispersant-se pels diferents barris de la ciutat, on, per espai de tres o quatre hores, no deixareu d'oír la llastimosa cantillera amb el seu obligat acompanyament de garrotades, que, com a pluja menuda, cauen sobre els pacièntíssims burros, lo que sens dubte ha dat origen al ditxo: *Més pacient que un burro de terraire*.

Si més detalls us falten per conèixer-la, preneu-vos la pena d'escoltar el següent diàleg:

—Digues, Tereseta: ¿per què no vas venir, ahir?

—¿I com volia que vingués, amb aquella pluja? Que volia que portés fang?

—Tindries de tenir repuesto fet per aquests casos. Bona falta em vas fer.

—Ai, ai! Si mira tan endavant no caurà mai endarrera. Val més que en compri doble partida, i així en tindrà per quan plogui.

—Tinc la pastereta petita.

—I jo la casa. Vaja: quan n'hi poso?

—Plena. Quant te dec?

—Sis quartos.

—Com, sis quartos? Que et tornes boja? Si l'altra vegada me la vas omplir per quatre?

—Doncs, si ho sap, per què ho pregunta?

—Omple bé, omple bé.

—Si es vessa!... Que no ho veu?

—Vaja, no siguis arraixa. Això raí, que no us costa res.

—Es coneix que no la té d'arrencar ni perdre les ungles, que, si no, no ho diria. Xo! ¡Aquest dimoni de burro!

—Fuig, dona, si ni se't pot tenir de tan sec!

—Doncs, amb tot i ser tan vell, em fa posar els cabells blancs. Ara mateix, al passar pel carrer de Sant Pau,

Un bell indret d'Olot.

14. - EL BORINOT.

ha vist la somera de la Felixa i... ai, filla, com se m'ha posat!... Xo! (La Tereseta, com per via d'advertència, sacut dos vergassades al cap del ruc, suficients per fer-hi tornar el més savi).

—No li peguis, dona.

—Vostè el tingués de governar. Xo! ¡Ditxosa cua, sembla la pèndola d'un rellotge! I, digui'm, que és fora la minyona del tercer pis?

—Qui vols dir?

—La Leionor. Aquella tan llamenca que sembla que tingui la salut emmanllevada, que se la pinta de polida i parla tot safallós.

—Ca, dona!... Si l'amo està que hi delira!

—Doncs si que té gust. ¡Em sembla que deu ser més macarró!

—Per què, dona!

—Què vol que li digui... No compra terra més de lluny en lluny, i, si vostè ho repara, baixa una olla més plena de cascària que fàstic fa de tocar-la. Xo, burro! ¡Maleïda mosca, i com me'l fa pretenir! (I, dient això, li alça la pelada cua, caça l'insecte, el rebat per terra i l'aixafa exclamant tota satisfeta:— Vés, pica!) ¿I el senyor Cinto?

—S'ha mort.

—Déu l'hagi perdonat. No vol pas res més?

—Quan tornaràs?

—Cada dia que no plogui. Arrí, païasso! Quiii... vooool... terra.

I el burro camina de nou, sospirant de goig per les lliures que ha descarregat de pes, quals sospirs van augmentant a proporció que la carga baixa.

Però quan la sàrria mostra son fons, llavors comença la segona part. La *terraire* la plega pel mig, la col·loca sobre la bestiola, i, amb una agilitat que envejaria la més lleugera amazona del Circ de Ciniselli o Price, d'un sol bot, i sense tocar pèl, monta en el burro, i, sentada amb la tranquil·litat més indiferent, comença a comptar els

quartos que ha fet, sense atendre si el burro va dret o tort, si per l'acera o pel mig, ni si pot donar algun cop de cap o algun petó a algun bocabadat; donant lloc a la distracció a les queixes dels transitants i a les desvergonyes de la *terraire*. Algunes capaces d'avergonyir al sol, si el sol tingués vergonya.

Al passar pel carrer de l'Hospital compra un llonguet i un grapat de fruita, sense pendre's la molèstia de baixar de la bestiola, i corre a reunir-se amb les companyes, que l'esperen a l'entrar del carrer de la Cera.

Si llavors les topéssiu, no els digueu pas res; és un consell d'amic, puix aquelles boques, si l'emprenen contra vosaltres, són capaces de marejar-vos i potser d'alguna cosa més, solament amb sos immensos ditxos, equívocs, descaros, desvergonyes, lengotes i sofocos. En consciència crec jo que un dels suplicis que jo destinaria als homes tontos, si mai arribés a legislar (cosa, com sabeu, molt fàcil en nostres dies), fóra el ser toreat per les *terraires*.

Ans d'acabar, amb tot, per satisfacció de nostre poble, vos diré amb orgull que la *terraire* és generalment tan honrada com desvergonyida, que, no obstant la deixadesa i el descuit del sue trajo, no quita que el diumenge la vegeu mudada de festa, convertida en airosa pagesa del Pla i enamorant a més de quatre, sense notar-li aquell desenfado i aquella desinvoltura. Però no us deu extranyar: la *terraire*, llavors, no és la *terraire*. Ella no existeix sinó quan va espellifada, deixadota i sense pentinar, acompanyada de son miserable i assecat burro, i cridant amb gutural i llastimosa veu: "Quiii... vol... terra!"

BLAI MÀRFEGUES

(D'"Un tros de paper").

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

Pintura i Decoració

FRANCESC FERRER. Aragó, 193

PINTURA DECORATIVA.-Papers pintats. Rètols.— Viladomat, 52.-Barcelona.

.. PINTURA de Cotxes i Autos
Joan Mir.—Villarroel, 126

Tallers Castellanas. Escultura religiosa.— Balmes, 123. T. 2318 G.

Ferros artístics, especialitat amb els encàrrecs. JOSEP FLÓ. Aragó 277

Tenyits, rentats i aprestos. C. de Cent, 319. (Ssal., E. Granados 64)

TINTORERIA CATALONIA. Tenyits i rentats econòmics. Aragó, 339

Tenyits electre-químics i rentats en sec.—E. Granados, 141

Electricitat. CARLES ROSELL
Calabria, 95. Telèfon 1592 H.

Instal·lacions, aigua, gas, electricitat i reparacions. G. TOMÀS Tallers 76

Electricitat i Lamp. MARCELÍ ROVIRA
Plassa Pi, núm. 2.-Barcelona.

Fàbrica de Làmpares Elèctriques
ALFONSO MAÑER.-Villarroel, 173 bis

Instal·lacions i reparacions elèctriques.—Roselló, 207. Telèf. 2989 G.

Reparació de tota classe màquines elèctriques. D. AGUELO. Aragó, 359

PATENTS I MARQUES

A. PASQUAL.—C. de Cent, 304, pral.

Llibres, els millors

EDITORIAL POLÍGLOTA.—Petritxol, 8

MATERIAL ESCOLAR I CIENTÍFIC
(SUC. ESTEVA MARATA). R. Univer., 7

LA FIRA DEL BOSCH. — Juguines.
Rambla del Prat, 2. - Barcelona, G.

Ceràmica i Rajoles

CASIMIR VICENS.—Tallers, 72.

Articles Fotogràfics i Ràdio
PÉREZ I SÀBAT.—Fontanella, 18

Articles fotogràfics i ràdio
V. CALDÉS ARÚS.—Salmerón, 140.

Tapiceria, cortinatges i sillons confort. Consell de Cent, 336, baixos

CASA SIBECAS. Articles per a tots els Sports.—Aribau, núm. 35.

Articles Viatge i Pell

LA MUNDIAL.—Salmerón, 153.

Moneders, Carteres i Petaques (F.)
R. Torres.—Plassa del Pi 2.-Barna.

Fàbr. Articles de pell i per a regal.
Perfum. M. OLLER. Casanova, 117

Cristalleria i Alumini

CASA ACAR.—Ronda S. Antonio, 60.

VIDRES, Cristalls plans. - T. Garcia.
Panadès, 1. Tel. 1166-G. — Barna.

Taller d'OPTICA, J. PUIGORIOL.
Carrer Muntaner, 56

VULCANITZACIÓ DE NEUMÀTICS

Compra-venda. — Menéndez P. 14

EL KRIG. Acc. i nov. per a Auto. a preus reduïts.—Aragó, 201

Recauxutatge Fort, el millor
E. Granados, 85. Telèf. 2853 G.

GANIVETERIA ROCA

Plaça del Pi, núm. 3

Esmolet i paraiguer, afinació de tota mena de tall. Bruch, núm. 71.

Bicicletes, Motors, Export

J. BENEDIT. Aragó, 270

BICICLETES I ACCESSORIS, nous i usats.
Creu Cuverta (prop Calàbria)

REPARACIÓ I LLOGUER DE BICICLETES.
J. Teixidor.—Carrer Rocafort, 29

L. RICART. Bicicletes, accessoris, major i detall.—Trafalgar, 41

FIXOLINA CANIGÓ

MOBLES FRADERA

Fradera i Ribas, s.en c.

Fabricació pròpia

Vendes a termes.
Condicions especials pel
pagament immediat.

Exposició, Despatx i Tallers:
Calabria, 94 - Tel. 968-H
BARCELONA

SALA PARÉS
Establiments **MARAGALL**
Petritxol, 3 i 5 - **BARCELONA**

FÀBRICA DE LLONGANISSES
la millor de la nostra terra

TELEFONS

A Seu d'Urgell, n.º 124
A Barcelona, n.º 2023
A Sitges, n.º 1383

Demaneu a tot arreu la marca

ELS PIRINEUS

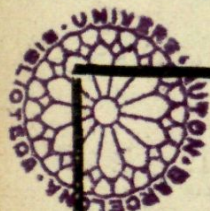
Quingles i Escaler

CASTELLCIUTAT
(Seu d'Urgell)

FOTOGRAVATS

TRICROMIAS~AUTOTIPIAS

Especialitats «ELECTRO-WATT» Metalúrgiques
FRANCESC BELTRÁN
Carrer Muntaner, 7.- Teléfon 964-A.-Barcelona

A parells per a llum a Vapors de Navegació Mines.

Cargols de tota classe.

Decolletatge. — Peces especials.

BICICLETES. Construcció i reparació,
i demés accessoris.—Bailen, 85.

CAMISERIA del "Liceo"
JOAN VALLVÉ.—Sant Pau, 3.

Acadèmia Tall i Confecció per a
senyoretes.—Diputació, 222, pral. 1.ª

Sastreria Guilemany, vestits i for-
mes tots preus. P. Sol, 8, t. 1451-G

Demaneu la faixa ELITE recomana-
da pel cos mèdic.—Via Laietana, 54

Venda d'ORTOPEDIA i articles
d'higiene maj. i det.—Provença, 195

Pianos, harmòniums: venda i afina-
ció.—Planeta, 41—L. CAMPS ARNAU.

.. **FRATERNUS.** Agència de Negocis
Plassa Catalunya, 3, 2.º, 1.ª.—Barna.

Rellotgeria PAHISA. Adob de re-
llotges. Joies.—Mallorca, 330.—Barc.

Caixes cabals des de 200 ptes. totes
d'acer.—P. Marquilló. Mallorca, 125

ESTORAS I CARPETS COCO.—Ll. Gibert.
P. Urquinaona, 8. Tel. 713 - S. P.

MOBLES (Fàbrica).—E. Dalmau
Plassos i comptat.—Mallorca, 178

MOBLES D'ART.—Decoració y res-
tauració.—València, 281

Mobles de tots preus.—A. Navarro
Casa fundada en 1892.—Balma, 70

NINES. Manufactura. Gran Assortit
Joaquim Costa, 21 (antes Ponent)

res./172